

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв**

Кафедра образотворчого мистецтва і дизайну

**ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ ІМПРЕСІОНІЗМУ ПРИ
НАПИСАННІ ПЕЙЗАЖУ ЗАСОБАМИ ОЛІЙНОГО ЖИВОПИСУ**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка**
на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”

Виконав: студент(ка)
Спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Освітньо-професійної (наукової)
програми Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Бондар Яна Юріївна

Керівник старша викладачка, кандидат
мистецтвознавства Гуляєва О.В.
Рецензент доцент Думасенко С.А.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 Особливості написання пейзажу у різні культурно-мистецькі періоди	6
1.1. Історія розвитку пейзажного жанру.....	6
1.2. Творчі досягнення художників-імпресіоністів.....	10
РОЗДІЛ 2 Створення пейзажу з використанням прийомів імпресіонізму	15
2.1 Технічні можливості олійних фарб при роботі над пейзажем.....	16
2.2. Послідовність виконання серії пейзажних робіт.....	19
ВИСНОВКИ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	23
ДОДАТКИ	25

ВСТУП

Актуальність. Пейзаж використовується не тільки в учбових цілях для відточування образотворчих навичок, а й у професійній сфері як полігон для втілення творчих експериментів. В сучасному світі дуже часто митці звертаються до художніх досягнень минулих років, надихаються творчістю відомих майстрів і на основі їх досягнень створюють нові картини.

Художники імпресіоністи одні з тих, які зацікавлюють спостерігачів своїми незвичайними роботами. Все це тому, що їхні твори не несуть в собі задачу простого копіювання навколишнього світу, а показують настрій, гру кольорів, цікавий сюжет. У своїх пейзажах імпресіоністи передають моменти з життя, прозорість повітря, потік сонячного світла та інше. Почалася історія цього напрямку в 1877 році, коли група художників (Клод Моне, Едуард Мане, Огюст Ренуар, Каміль Піссарро, Альфред Сіслей та інші) розпочали свої творчі експерименти.

Дослідженням особливостей пейзажу імпресіоністів займалися такі науковці як Громова Е. В [8], Афанасенко Ю. [3], Л. Андреев [1], О. Моїсеєва [18] та інші. Вони аналізували технічні прийоми цих митців, вивчали вплив мистецтва імпресіоністів на європейські культурні процеси кінця XIX початку XX століття. Але ми вважаємо, що питання створення пейзажу за прикладом імпресіоністів є недостатньо розкритим, тому темою нашої кваліфікаційної роботи ми обрали «Використання прийомів імпресіонізму при написанні пейзажу засобами олійного живопису».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження здійснювалося згідно з планом підготовки здобувачів кафедри образотворчого мистецтва і дизайну Херсонського державного університету та є складовою тематики наукових

досліджень кафедри «Формування творчої особистості студента у культурно-мистецькому просторі сучасної України».

Метою роботи є розглянути і проаналізувати технічні прийоми та особливості створення пейзажу художниками-імпресіоністами, застосувати набуті знання у написанні творчої роботи.

Таким чином, доцільно поставити такі **завдання**:

1. опрацювати літературні джерела з теми проєкту;
2. ознайомитися з історією розвитку пейзажу;
3. розглянути творчі досягнення художників-імпресіоністів;
4. проаналізувати технічні можливості олійних фарб у роботі над пейзажем;
5. висвітлити послідовність створення серії творчих робіт.

Об'єкт: пейзаж у творчому доробку художників-імпресіоністів

Предметом дослідження є процес створення пейзажу з використанням прийомів імпресіонізму.

Методи дослідження. відповідають меті і поставленим завданням: при висвітленні історії пейзажу – історико-культурний метод; для виявлення особливостей мистецтва імпресіонізму – метод абстрагування та порівняння. При створенні живописної роботи використовувались методи конструктивно-просторового аналізу, метод образного аналізу, порівняння та образного узагальнення.

Наукова новизна одержаних результатів. Створення серії оригінальних авторських робіт, а саме – пейзажів «Річка життя».

Практичне значення одержаних результатів. У кваліфікаційній роботі описані положення та дослідження можуть бути використані для створення методичних рекомендацій, курсових робіт, конспектів уроків з образотворчого мистецтва. Практична частина, яка представлена у вигляді серії живописних творів, що мають певну естетичну цінність.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень

були розглянуті на XI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми мистецької освіти в системі вищої школи», що проходила на кафедрі культурології Херсонського державного університету.

Публікації. Матеріали кваліфікаційної роботи відображені в статті на тему: «Характерні особливості пейзажного твору у художників імпресіоністів», що опублікована в збірнику наукових статей «Магістерські студії» (№2020). У статті розглядається історія пейзажу, імпресіоністи та їх особливі прийоми в картинах.

Структура. Кваліфікаційний проєкт складається з практичної частини (серія пейзажів «Річка життя») та пояснювальної записки, що містить вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ ПЕЙЗАЖУ У РІЗНІ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ПЕРІОДИ

1.1. Історія розвитку пейзажного жанру

З того моменту як пейзаж почав існувати окремим жанром, він постійно відрізнявся серед інших жанрів живопису і мав своїх прихильників. Упродовж довгого часу людина дивувалася неповторній красі світу який навколо неї і прагнула показати свої емоції й відчуття в художніх образах.

Пейзаж є одним з головних жанрів живопису і, ймовірно, найвідомішим. Слово «пейзаж» французького походження (фр. Paysage – країна, місцевість) має два значення: вид будь-якої місцевості і незвичайний жанр живопису, присвячений зображенню краєвидів. Пейзажний живопис дуже багатогранний, він зображує спокійну осінь і чужоземні країни, маленький комфортний дворик і феноменальні для нас високі гори, буйне море і простий сільський вид, міську архітектуру і широкі багатопланові краєвиди природи. [14]

Пейзаж почав існувати з VI століття у Китаї. Китайські живописці полюбили перехвалювати красу рідного краю. Середньовічні майстри у Візантії у своїх творах для передачі пейзажу використовували схематичне зображення. Щоб передати на полотні ліс вони малювали кілька дерев, щоб передати гірський пейзаж зображали гірки, а для передачі міста креслили башту. В той самий час в Західній Європі художники намагалися зобразити більш реалістичні пейзажні картини. Художники епохи Відродження показували природу тільки на фоні у портреті та часто робили її набагато привабливішою, ніж вона була. Показувати у своїх творах пейзаж таким, яким він був насправді почали тільки в XIX ст. найпершими це почали робити французькі митці, які почали виходити на пленер і писати природу з натури. [8]

Як і в інших жанрах живопису, головним завданням пейзажу ніколи не було просто зображення тієї чи іншої місцевості, а зараз, у вік фотографії, це було б зовсім безглуздом. Художник у будь-якій картині намагається завдяки фарбам висловити свої відчуття і думки, які викликані видом зображеним перед очима, іноді використовуючи цей вид для передачі якихось своїх потаємних думок або почуттів. Пейзажний жанр понад усе підходить для передачі почуттів і настрою митця. І ми, спостерігачі, коли розглядаємо пейзаж, завжди повинні замислюватися про те, що відчував художник, коли брався за пензель. При більш детальному розгляді полотна ми можемо дізнатися щось нове про конкретну місцевість, її природу й оцінити красу картини в цілому та окремих її частин (фрагментів). [7]

Пейзаж як оточення, як місце, в якому «діють» і «живуть» герої полотна, малюнків, згадується ще з античних часів. Проте, як незалежний жанр образотворчого мистецтва він утворюється наприкінці XV ст. і зустрічається в роботах Леонардо да Вінчі та акварельних творах Альбрехта Дюрера. Розвиток в станковому живописі пейзажу XVI ст. пов'язаний з такими іменами як Пітер Брейгель у Нідерландах та Альбрехт Альтдорфер у Німеччині. [2]

Свого процвітання пейзаж досягає в європейському мистецтві XVII-XVIII ст. завдяки таким художникам як Ян ван Гойєн, Якоб ван Рейсдал у Голландії, Пітер Пауль Рубенс у Фландрії, Франческо Гварді, Каналетто (Антоніо Каналь) в Італії, Нікола Пуссен, Клод Лоррен у Франції та багато інших відомих творців заснували формування в європейському мистецтві головних різновидів і спрямувань пейзажного жанру: романтичного, ліричного, документального, героїчного. [12]

Художники імпресіоністи стали тріумфом пленеру XIX століття завдяки своїм оригінальним досягненням, які стали початком неймовірного прогресу пейзажного жанру у XX столітті. Саме завдяки пейзажам французьких імпресіоністів, таких як Каміль Піссаро, Клод

Моне, Огюст Ренуар, Едуард Мане, Альфред Сіслей, найвдаліше було передано безпосередність сприйняття життя природи. Їхні роботи наповнені свіжістю чистого повітря й теплого сонячного світла. Неймовірний колорит мальовничих творів, написаний прозорими чистими фарбами, з винятковою виразністю показує і прозорість повітря, і цвітіння буйних квітів, і чарівну поезію блакитних сутінків. [17]

Але справжня революція пейзажного жанру відбулась завдяки творчим успіхам вмілого французького митця Поля Сезанна. «У його полотнах, – зазначає відомий мистецтвознавець Ксенія Богемська, – завершуються й узагальнюються традиції минулих століть, від героїчних пейзажів Пуссена до робіт імпресіоністів. Для наступних поколінь художників твори Сезанна стають підручником нових законів живопису, що ними вони керуються у пошуках власного шляху. Сила впливу Сезанна на професійних живописців будь-якої національної школи, полягає у його унікальному вмінні сповнювати свої чітко побудовані композиції живими кольорами. Його синій – це колір неба, помаранчевий – випромінює сонячне світло, а блакитний – створює відчуття повітряного простору». [9]

З середини ХІХ ст. пейзаж стає одним з найпопулярніших жанрів в українському мистецтві, що слугував народженню національного пейзажу, енергійному створенню нових тенденцій, які були спрямовані на прогресивні пошуки передачі реального середовища. Останні два століття слугували появі неймовірних шедеврів у пейзажному жанру серед геніальних українських живописців, завдяки чому поповнилося світове мистецтво. Сьогодні пейзажні витвори мистецтва таких художників як: М. Ткаченка, В. Орловського, В. Кричевського, С. Васильківського, С. Світославського, П. Холодного, А. Куїнджі, І. Труша, К. Трохименка, Г. Глюка, А. Ерделі, Е. Контратовича, Ф. Манайла, Й. Бокшая, М. Бурачека, А. Коцки, О. Шовкуненка,

М. Глуценка, Т. Яблонської та ще багатьох талановитих художників прикрашають стіни вітчизняних й закордонних музеїв і галерей. Пейзаж і сьогодні є популярним жанром і серед українських живописців нового покоління, які не забувають і часто звертаються до творчості національних традицій й досягнень сучасного світового мистецтва. [20]

Пейзаж писали ще в античності, але як окремий жанр він розвинувся значно пізніше. На сьогодні пейзаж є одним з популярних жанрів, який люблять художники.

1.2. Творчі досягнення художників-імпресіоністів

Імпресіонізм зародився у Франції в останній третині XIX ст. Він поклав кінець реалістичності та дав можливість розпочатися епосі модернізму. Даний стиль надав можливість народитися новому живопису, «зітканого з кольору, світла й повітря». Імпресіонізм починає свій шлях з першої художньої виставки, яка відбувалася на бульварі Капуцинок у Парижі у творчій майстерні фотографа Надара (1874). Невдовзі після цієї події в одному гумористичному виданні вийшла стаття, яка мала назву «Виставка імпресіоністів», згодом ще одна «Виставка бунтівників». Мистецькі критики й прості спостерігачі дуже енергійно, буйно проявляли незадовільні оцінки й іронічно згадували про представлені роботи, в особливо під критику підпала картина К. Моне «Імпресія. Схід сонця» (Додаток А). Представникам імпресіонізму дорікали в «незавершеності» і «неохайності» живопису, відсутності смаку. З тих пір їх стали називати «імпресіоністами». Нова назва добре виражала те спільне, що поєднувало молодих бунтарів. [4]

Імпресіоністичне мистецтво було націлене на передачу динаміки та багатобарвність навколишнього світу, показати гру світлових ефектів, звернути увагу на швидкоплинне враження і зафіксувати невловиме. Завдання імпресіонізму, його головною рисою є створення враження від зображуваного об'єкта, а не його детальне промальовування. Для свого сюжету в роботі імпресіоністи, зазвичай, беруть повсякденні моменти із життя або окружний нас пейзажі або об'єкти. Переходи світла і тіні, зміни кольору, дивлячись на час коли вони творили, давали надхнення художникам на ідеальні способи вираження цих швидкоплинних явищ. Вони добровільно відмовилися від помпезних сцен, детально прописаних портретів і вигаданих, міфологічних і релігійних сцен зробили імпресіоністів «білими воронами» серед художників того часу. Імпресіоністи не тільки почали революцію в живописі, а й розпочали

революцію в способі бачити природу. Завдяки цьому художники імпресіоністи дозволяють у своїх творах буквально відчутти те що вони зобразили на картині. Холод і тепло, туман і вітер показується не такими, як ми їх бачимо, а таким, якими ми їх відчуваємо. Наприклад, полотна з натюрмортами в яких є квіти, у художників імпресіоністів, передають ніжність пелюсток і крихкість швидкоплинної краси. [8]

Імпресіоністи вперше створюють багатогранну картину повсякденного життя сучасного міста, показуючи своєрідність його пейзажу та образ життя людей, їх побут, працю. Також з'являється тема специфічних міських розваг. Прагнучи до передачі близької людині буденної природи, імпресіоністи-пейзажисти розвивають традиції барбізонської школи. [6]

У пейзажах буденного мотиву передача сонячного світла, надає в картині відчуття святковості. Завдяки роботі на відкритому повітрі з'явилася можливість відтворювати природу у всій її красі, тонко аналізувати й миттєво зображати її перехідні стани, уловлювати найменші зміни кольору, що з'являються під впливом текучого світло-повітряного середовища, яка інколи буває в імпресіонізмі самостійним об'єктом зображення. Щоб зберегти в картині свіжість і різноманітність фарб природи, імпресіоністи (за винятком Дега) створили мальовничу систему, яка відрізняється розкладанням складних тонів на чисті кольори і взаємопроникненням роздільних мазків чистого кольору, як би змішуються в очі глядача, світлою і яскравою кольоровою гамою, рефлексів, кольоровими тінями. Об'ємні форми як би розчиняються в огортаючій їх світловій оболонці, дематеріалізуються, знаходять хиткість обрисів: гра різноманітних мазків, пастозних і рідких, надає барвистому шару трепетність, рельєфність, тим самим створюється своєрідне враження незавершеності, формування образу в очах споглядаючої на картину людини. Все це пов'язано з прагненням художника зберегти в картині ефект імпровізації, який раніше допускався тільки в етюдах і

який зазвичай пропадав при переробці їх в закінчених творах. Таким чином, в імпресіонізмі відбувається зближення етюду і картини, а нерідко і злиття декількох стадій роботи в один безперервний процес. [6]

Найяскравішим представником серед імпресіоністів в образотворчому мистецтві є Едуард Мане. Народився він в Парижі 23 січня 1832 р., у досить заможній родині. Мане був головною рушійною силою французького живопису у другій половині XIX століття. Едуард Мане вирішив відмовився від графічного і світлотеневого моделювання форми. В своїх роботах він використовував вільну манеру *alla prima*, яка надає роботі ефект швидкого виконання. Мане відмовився від академізму і загальноприйнятих стереотипів. Просте життя надихало його до таких тем для творчості, до яких він підходив з рішучістю та задоволенням: музика та література, чоловіки і жінки, предмети й квіти. Художник часто працював на пленері. Найважливішим для нього було не просто показати пейзаж, побутову сценку, а показати у роботі свіжість миттєвого враження від споглядання природи, де постійно щось відбувається, де предмети постійно змінюють свою, залежавши від освітлення, від стану атмосфери, погодних умов, від інших речей які були поруч, що відкидають кольорові відблиски, — рефлекси. Мане часто писав роботи під відкритим небом, при цьому працювавши не тільки над етюдами, але і повністю закінчуючи картини. [13]

Послідовний і далеко ідучий вираз імпресіонізм отримав в творчості Клода Моне. З його ім'ям нерідко пов'язують такі досягнення цього мальовничого методу, як передачу невловимих перехідних станів освітлення, вібрацію світла і повітря, їх взаємозв'язок в процесі безперестанних змін і перетворень. Ранні роботи Моне цілком традиційні, їх живопис свідчить про зв'язок з мистецтвом Курбе і барбізонців. У них ще присутні людські фігури, які в подальшому все більше поступово зникають з його картин. У 1870-х роках остаточно складається імпресіоністична манера художника, від тепер він повністю

присвятив себе пейзажу. З цього часу він працює майже виключно на пленері. [16] Саме в його творчості остаточно затверджується тип великої картини-етюду. Одним з перших Моне починає створювати серії картин, в яких один і той самий мотив повторюється в різні порах року і доби, при різному освітленні і стану погоди. Так з'являються його знамениті серії, присвячені вокзалу Сен-Лазар, полям з квітів маку, Руанському собору, лондонським мостах та ін. Не всі вони рівноцінні, але кращі полотна цих серій вражають свіжістю фарб, інтенсивністю кольору і артистизмом передачі ефектів освітлення. [18]

Дуже сильно на імпресіоністів вплинули художники XIX століття. Великий внесок зробили представники барбізонської школи, особливо Шарля-Франсуа Добинья, і близьких до неї художників: Каміля Коро, Гюстав Курбе і Ежена Будена. Риси імпресіонізму в їх роботах з'явилися приблизно в середині століття. Барбізонської школу охрестили за назвою села Барбизон в лісі Фонтенбло, де жили кілька її представників. В околицях села працювали багато художників (не тільки з цієї школи), створюючи свої пейзажі на пленері. Барбізонець Добинья відомий ліричними рівнинними краєвидами. Йому подобалося зображувати воду і небо, йому була важлива робота з натури, і для неї він навіть влаштував собі плавучу майстерню, в якій писав, піднімаючись за течією річки Уази. Добинья старанно працював зі світлом і домогся великих успіхів у відтворенні мінливого повітря, вловлював найдрібніші відтінки кольору. Багато уваги висвітленню приділяв і Коро. Він намагався передати його якомога більш природно, перенісши на полотно атмосферу, що відбувається так, щоб не втратити матеріальність предметів. Коро кілька разів міг переписувати один етюд заради того, щоб світло і відтінки вийшли найбільш натурально. Для нього дуже багато значила близькість людини до природи. У його роботах багато сірих тонів, які він отримував не з чорного та білого кольорів (їх він не використовував), а

за допомогою змішання багатьох яскравих фарб. Коро став улюбленим живописцем Альфреда Сіслея. [3]

Гюстав Курбе, майстер пейзажу, пройшов шлях від романтизму до реалізму. Він ніколи не працював на пленері, але вмів зображати відкритий простір за допомогою кольорових плям, а також контрасту між яскравими фарбами й затемненими фрагментами. Курбе викладав і говорив своїм учням, що вони повинні зображати те, що бачать і відчувають - це головна ідея імпресіонізму. Найбільший вплив він справив на Едуарда Мане. [5]

На відміну від Курбе, Ежен Буден не уявляв своєї творчості без роботи на відкритому повітрі. Небо і море - його улюблені сюжети. На своїх полотнах йому вдавалося дивно точно передавати реальні співвідношення кольорів. Буден часто малював пастелі та акварелі, а не тільки писав маслом по полотну. Цей художник був дружний з імпресіоністами і взяв участь в їх першій виставці в 1874 році. Саме прищепив Клоду Моне любов до роботи на відкритому повітрі. [5]

Ежен Делакруа створив свої перші акварелі з імпресіоністськими рисами ще в 30-ті роки XIX століття. Тому, якщо слідувати строгій хронології, про нього варто було б говорити ще перед згадкою барбізонської школи. Однак багато дослідників вважають Делакруа найбільш близьким до імпресіоністів серед всіх попередників цієї течії, і через це ми описуємо його творчість останнім. Дійсно, вже за часів роботи над акварелями 30-х років цей художник розумів відмінність між природним кольором предметів і тими фарбами, які їм надає освітлення. Він, можна сказати, передбачив картину Моне «Враження. Схід сонця» (Додаток А), написавши своє полотно «Пляж в Пурвиле» (Додаток Б). Журналіст Жюль Лафорг порівняв мазки Делакруа і Моне, помітивши, що обидва художники передають рух у своїх роботах мазками. [3]

Ми розглянули основні особливості у творчості художників імпресіоністів, і виділили характерні риси для цього стилю.

Переглянувши інформацію можу зробити висновок що імпресіоністи у своїх роботах показують окремий момент, фрагмент рухомого світу навколо нас. Це пояснюється тим що рівноцінність всіх частин картини, в один момент народжуються від мазків пензля художника, з іншої сторони – можуть показатися випадковими та неврівноваженими, асиметрія в композиції, сміливі зрізи фігур, несподівані точки зору і складні ракурси, які активізують просторову побудову, втрачаючи глибину, простір інколи перетворюється на площину або ж йде в нескінченність.

РОЗДІЛ 2

СТВОРЕННЯ ПЕЙЗАЖУ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРИЙОМІВ ІМПРЕСІОНІЗМУ

2.1 Технічні можливості олійних фарб при роботі над пейзажем

Імпресіоністи розробили послідовну систему роботи «на пленері». Вони працювали над своїми творами не в задушливих майстернях, а на свіжому повітрі, що надавало відчуття блискучого сонячного світла, різноманітності фарб природи, розчинення об'ємних форм у вібраціях світла і повітря. [16]

Молоді новатори намагалися позбутися традиційної прихильності до детальної проробки сюжету, що властива реалістичному живопису. Найбільш відповідною формою стала форма етюду, що потребує надзвичайно швидкої передачі емоцій художника на полотні. Особливо революційним досягненням стала особлива живописна поверхня. Вона почала являти собою не гладеньку лесувальну поверхню, а була фактурною і складалася з пастозних мазків. Художники нової системи розкладали складні тони на чисті кольори, на полотні працювали окремими мазками фарби й розраховували на оптичне змішування в очах глядача. Кольорові тіні та рефлекси породжували світлий, трепетний живопис. [1]

Від академічного живопису нові віяння відрізнялися і в технічному, і в ідейному плані. Спочатку імпресіоністи відмовилися від контуру, замість нього використовували дрібні роздільні й контрастні мазки, які вони накладали відповідно до теорій кольору Шеврель, Гельмгольца і Руда. Сонячний промінь розкладався на складові: фіолетовий, синій, блакитний, зелений, жовтий, помаранчевий, червоний, але оскільки синій - різновид блакитного, то їх число

зводилось до шести. [11]

Дві покладені поруч фарби у письмі імпресіоністів підсилювали одна одну і, навпаки, при змішуванні вони втрачали інтенсивність. До того ж всі кольори розділені на первинні, або основні, і здвоєні, або похідні, при цьому кожна здвоєна фарба є додатковою стосовно першої: блакитний - помаранчевий, червоний – зелений, жовтий – фіолетовий. Завдяки цьому стало можливо перестати змішувати фарби на палітрі, а потрібний колір можна було здобути шляхом правильного накладання їх на полотно. Пізніше чорним кольором перестали користуватися взагалі. [15]

Пізніше імпресіоністи перестають писати картини в майстернях, і починають творити на свіжому повітрі, де краще за все спіймати швидкоплинне враження від побаченого, що було можливим завдяки створенню сталевих туб для фарби, які можна було закрити, на відміну від шкіряних мішечків, щоб фарба не пересихала. Використовували також майстри покриваність фарби, які погано пропускають світло і були непридатними для змішування оскільки швидко сиріли, це дозволило їм створювати картини не з «внутрішнім», а «зовнішнім» світлом, що відбивається від поверхні. Також досягненню інших цілей сприяли технічні відмінності, спершу чергу імпресіоністи намагалися вловити швидкоплинне враження, найдрібніші зміни в кожному предметі в залежності від освітлення і часу доби, найкращим втіленням стали цикли картин Моне «Копиці сіна» (Додаток В), «Руанський собор» (Додаток Г) і «Парламент Лондона» (Додаток Д). Однак Мане завжди називав себе «незалежним художником» і ніколи не брав участь у виставках, а Дега хоч і брав участь, але ніколи не писав свої роботи на пленері. [12]

Ряд відомих технічних прийомів зробили свій внесок в інноваційний стиль імпресіоністів. Хоча ці методи використовувалися попередніми художниками - і часто впадають в очі в роботах таких

художників, як Франс Халс, Дієго Веласкес, Пітер Пауль Рубенс, Джон Констебл і Дж. М. У. Тернер - імпресіоністи були першими, хто використав їх всі разом, і з такою послідовністю. Отже, ці методи включають те, що короткі товсті мазки фарби швидко передають суть об'єкта, а не його деталі. Фарбу часто накладали на полотно імпастро. Кольори наносилися разом з мінімальним змішуванням, це техніка, яка використовує принцип одночасного контрасту, щоб кольори здавалися глядачеві більш яскравими. Сірі і темні тони виходять шляхом змішування додаткових кольорів. Чистий імпресіонізм уникає використання чорної фарби. Волога фарба поміщається у вологу фарбу, не чекаючи висихання послідовних нанесень, в результаті чого краю стають більш м'якими й кольору змішуються. Картини імпресіоністів не використовують прозорість тонких барвистих плівок (глазури), якими раніше художники ретельно маніпулювали для створення ефектів. Поверхня імпресіоністського живопису зазвичай непрозора. Фарба наноситься на білий або світлий ґрунт. Раніше художники часто використовували темно-сірий або сильно забарвлений ґрунт. Підкреслено гра природного світла. Пильна увага приділяється зображенню кольорів від об'єкта до об'єкта. Художники часто працювали вечорами, створюючи «еффети де-суар» – темні ефекти вечора або сутінків. У картинах, зроблених на пленері (на відкритому повітрі), тіні сміливо намальовані синім кольором, що відбивається на поверхнях, створюючи відчуття свіжості. [10]

Головними особливостями роботи імпресіоністів було те що вони творили під відкритим небом, не користувались чорним кольором, за винятком кількох художників, роботу виконували маленькими мазками чистих відтінків, зверталися до оптичного змішування фарб, залишали не чіткий контур предметів, робили фрагментарну композицію, на полотно намагались перенести свої емоції, настрої, швидкоплинний стан природи.

2.2 Послідовність виконання серії пейзажних робіт

Розпочали ми нашу роботу з пошуку інформації про імпресіонізм, його головні особливості, розглянули творчість відомих художників цього напрямку. Найбільше нам сподобались твори Едуарда Мане і Клода Моне. Розглянувши їх роботи ми виділили основні характеристики, за якими створювали серію наших пейзажів.

Наступним етапом був пошук мотивів, які ми передали в наших пейзажах. Для виконання роботи було проведено збір підготовчого матеріалу. Це замальовки, начерки олівцем, мальовничі короткочасні і тривалі етюди, виконані з натури. Було розроблено багато етюдів різних станів природи. Відібравши найкращі етюдні роботи, ми приступили до виконання основного етапу.

Для виконання серії робіт ми обрали три полотна форматом 50 на 55 сантиметрів. На них ми почали показувати нашу ідею. Спочатку схематично намітили основні композиційні особливості пейзажу на кожному полотні, виконали побудову. Малюнок виконували прямо на полотні, олівцем і фарбами. Чим далі і довше продовжували писати, тим більше кольору вводили в картину, разом з тим продовжували уточнювати форму, композицію. Поступово далі працювали масами, колірними плямами. При виконанні побудов неможна забувати про композицію і ритм. Ритм допомагає виявити центр композиції, доповнює роботу деталями. Ритм у наших роботах створюють дерева, будівлі, споруди, паркани, гори, лани. Ритм і ритміка надають рух, динаміку, оживляють композицію. Ритм можна задати освітленням, коли світло ковзає, мерехтить, висвітлює цілі площині. Коли основні побудови були виконані, прописували спочатку дальній план, потім середній і після цього перший. Не треба поспішати. Необхідно планомірно працювати на кінцевий результат. Під час тривалої роботи втомлюються м'язи спини, шия, очі, необхідна розвантаження.

Рекомендовано просто відійти від своєї роботи, а потім розвернутися і йти в зворотному напрямку. Коли робота практично закінчена, то забуваємо про неї на деякий час. Через 2-7 днів знову звертаємося до роботи. Творчий процес триває. Дістаємо роботу і свіжим поглядом дивимося, проводимо повний аналіз. Виявлені знову помилки виправляємо. Кожна робота була написана, за прикладом імпресіоністів, маленькими мазками, що в цілому створює ефект мерехтіння фарби, технічно об'єднує роботи.

На кожному полотні є головні герої – це річка і людина. Їх основна задача – показати швидкоплинність життя людини. Річка виступає як символ життя. На першому полотні зображено початок життєвого шляху – це весняний прохолодний ранок, де наш герой тільки починає свій шлях, збирається сісти в човен і пливати по річці. В другій роботі показано буйне літо і початок осені. Люди збирають врожай, хтось рибачить, а наш герой пливе у човні. Це середина його життя. На останньому полотні в нас знаходиться гірський зимовий пейзаж, як символ наповненого життя і його закінчення. Людина знов сходить на берег.

При виконанні серії пейзажів, ми прагнули передати настрої від побаченої природи, швидкоплинний час людського життя, тепло від літнього сонячного світла, прохолоду і завершеність від могутніх гір. У цілому робота вийшла цілісною з цікавою ідеєю, яка, на нашу думку, не залишить нікого байдужим.

ВИСНОВКИ

В ході виконання кваліфікаційної роботи були виконані постановленні завдання. Ми ознайомилися з історією розвитку пейзажу та вияснили, що він почав існувати у Китаї ще в VI столітті. Проте китайські митці передавали природу дуже прикрашаючи її, а середньовічні майстри в своїх роботах робили тільки натяки на пейзаж, показували все схематично. Малювати пейзаж таким, яким він є насправді почали тільки в XIX столітті французькі художники, що почали виходити на пленер. Справжній переворот у пейзажі показали художники імпресіоністи. На сьогодні пейзаж залишається одним із популярних жанрів серед художників нового покоління, які звертаються до творчого здобутку майстрів минулих часів.

Розглянули творчі досягнення художників-імпресіоністів таких як Клод Моне, Едуард Мане, Огюст Ренуар, Каміль Піссаро, Альфред Сіслей. Свій шлях імпресіоністи почали з виставки у Паріжі, де їх розкритикували. Гарними прикладами імпресіонізму є роботи Клода Моне «Копиці сіна», «Руанський собор» і «Парламент Лондона».

Імпресіоністи відмовлялися від помпезності, міфологічних і релігійних сцен, реалістичних портретів. Вони розпочали революцію в живописі, а саме в способі бачити натуру. У творах цих митців можна буквально відчувати те, що зображено на картині. Холод і тепло, туман і вітер показуються таким, якими ми їх відчуваємо. Наприклад, полотна з квітами, у художників імпресіоністів, передають ніжність пелюсток і крихкість швидкоплинної краси.

Працюючи на відкритому повітрі художники мали можливість зображати природу у всій її красі, бачити і миттєво відобразити її перехідні стани, розглядати найменші зміни кольору, що були не від'ємною частиною зображуваної природи, яка інколи буває в імпресіонізмі самостійним об'єктом зображення. Щоб досягти свіжості і

різноманітності кольорових мазків в картині імпресіоністи розробили індивідуальну живописну систему. А саме займались розкладанням тонів на основні кольори, писали мазками чистого кольору, які за допомогою оптичного змішування об'єднувалися в очах глядача та створювали цілісну картину. Виходячи на пленер, художники намагалися позбутися реалістичної передачі зображення. В цьому їм допоміг етюд, основним завданням якого було якнайшвидше передати емоції від побаченого, показати кольорові тіні і рефлекси, що породжували світлий, трепетний живопис.

У кваліфікаційній роботі ми показали послідовність виконання серії пейзажних робіт. Першим етапом був пошук інформації про імпресіоністів і обрання мотивів для майбутньої роботи. Спочатки ми робили етюди за допомогою техніки «alla prima». Наслідуючи імпресіоністів, ми писали різні стани природи, намагалися вхопити і передати враження від побаченого.

Попрацювавши над етюдами, ми дійшли до чіткого образного бачення майбутніх пейзажів. Вирішили, що головними об'єктами у роботах стануть: річка, яка буде символізувати життя, і людина, що наче проходить етапи життя, пересуваючись на човні по річці. В цілому, у серії робіт показані гірські та рівнинні краєвиди в різні пори року. Писали пейзажі ми по імпрематурі за допомогою невеличких мазків, які накладали на певній відстані один від одного. Використання даного прийому створило гармонію відтінків у роботах та ефект мерехтіння фарб, допомогло підкреслити матеріальність води та повітряного середовища.

Таким чином, можна відзначити, що досвід, отриманий при виконанні кваліфікаційної роботи, може бути корисним для нас і в подальшій професійній практиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев Л. Г. Импрессионизм. Москва : Московский государственный университет, 1980. 249 с
2. Андреев Л. Импрессионизм: Видеть. Чувствовать. Выразить. Москва : Гелиос, 2005. 320 с.
3. Афанасенко Ю. Возникновение импрессионизма: как рождалось впечатление – URL: <https://diletant.media/articles/45260137/>
4. Бродская Н. Импрессионизм. Москва, 2006. 471 с.
5. Возникновение импрессионизма: как рождалось впечатление – URL: <https://123ru.net/smi/diletant-media/207821161/>
6. Вольных А. В. Импрессионизм: - URL: <https://works.doklad.ru/view/VQ0XYhXCMZg.html>
7. Галайко О. В. Колорит как средство образного выражения в пейзаже - URL: <https://infourok.ru/kolorit-kak-sredstvo-obraznogo-virazheniya-v-peyzazhe-2921719.html>
8. Громова Е. В. Все шедевры импрессионизма. ОЛМА Медиа Групп. 2012. 400с
9. Джеймс Г.Р. Импрессионизм: энциклопедия эпохи. пер. с англ. Ф. Кузьмичева, В. Горохова: науч. ред. А. Шапочкина. М.: «Манн, Иванов и Фербер». 2020. 408 с
10. Импрессионизм – URL: <https://ru.qaz.wiki/wiki/Impressionism>
11. Импрессионизм – URL: <http://moikraski.com/article/%D0%98%D0%BC%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%B7%D0%BC.html>
12. Импрессионизм 11 класс мхк – URL: <https://infourok.ru/impressionizm-klass-mhk-1610241.html>
13. Імпресіонізм як напрям у мистецтві – URL: <https://mozok.click/1681->

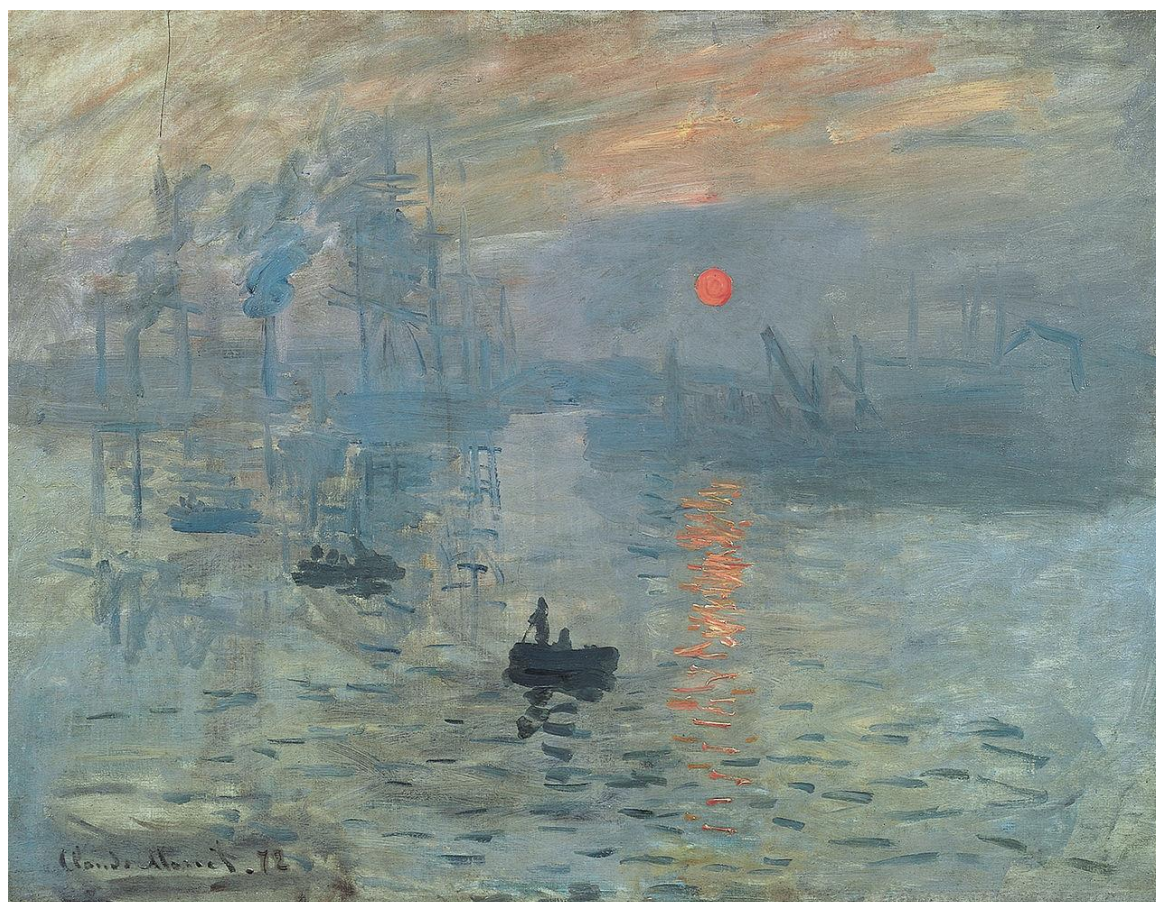
mpresonzm-yak-napryam-u-mistectv.html

- 14.Краснушкин Е. В. Мир искусства. Пейзаж: наглядно-дидактическое пособие. Москва : МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2012. 25 с.
- 15.Крючкова В. Импрессионизм. М.: Белый город, 2013. 48с
- 16.Лионелло В. Дневники импрессионистов. Litres, 2020
- 17.Михаил Г. Импрессионизм. Основоположники и последователи. ООО ИГ "Азбука-Аттикус". 2017. 352 с.
- 18.Моисеева О. Б. Импрессионизм во французском искусстве второй половины XIX века - URL: <http://samzan.ru/8951>
- 19.Общая характеристика импрессионизма как направления в искусстве – URL: <http://refbox.org/page,4,3198-obschaya-harakteristika-impresionizma-kak-napravleniya-v-iskusstve.html>
- 20.Шедевры пейзажного живопису – URL: <http://www.nbu.gov.ua/node/186>

ДОДАТКИ

Додаток А.

К. Моне «Імпресія. Схід сонця»

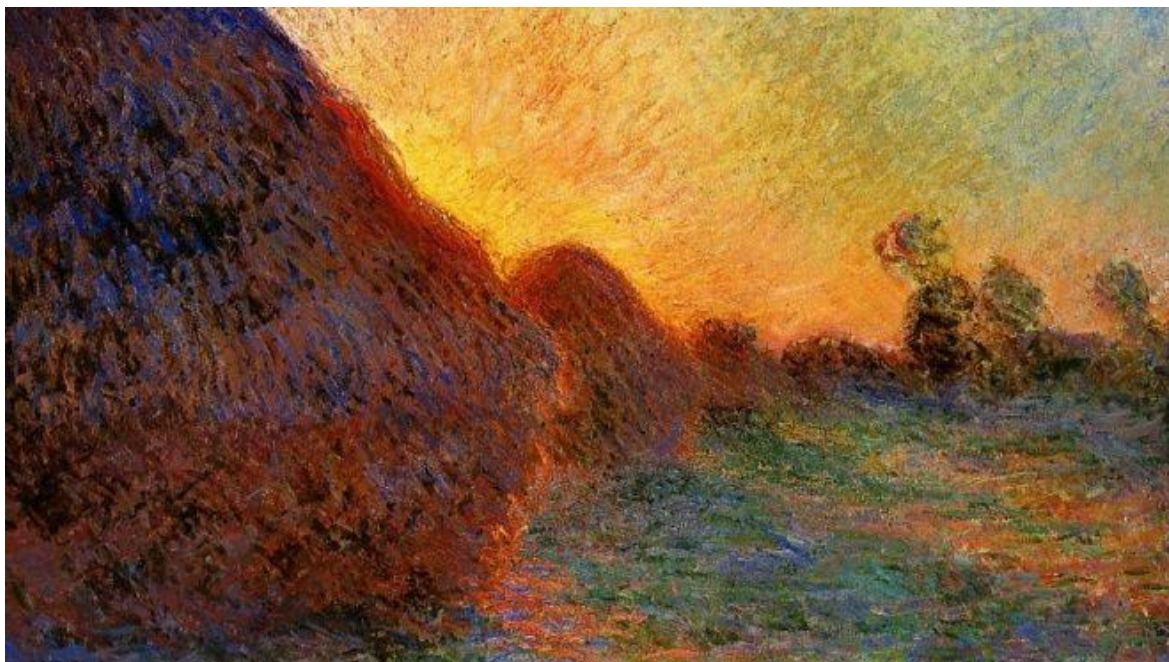
Додаток Б

К. Моне «Пляж в Пурвиле»

Додаток В

К. Моне «Копиці сіна»

Додаток Г

К. Моне «Руанський собор»

Додаток Д

К. Моне «Парламент Лондона»

